

สรุปผลการวิจัย และ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาแบบสอบถามวัดทัศนคติวิชาการพยาบาล สำหรับนักศึกษาอนุ
ปริญญาพยาบาลและอนามัย ซึ่งสร้างขึ้นโดยอาจารย์พยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ในวิชาต่าง ๆ ดังนี้ วิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ ศัลยศาสตร์ กุมารเวชศาสตร์ สูติศาสตร์ และ
สาขารณศุขศาสตร์ โดยพิจารณาในเรื่อง

1. ความเที่ยงของแบบสอบถามวัดทัศนคติวิชาการพยาบาล
2. ความตรงของแบบสอบถามวัดทัศนคติวิชาการพยาบาล
3. ความตรงในการให้อันดับคะแนนแบบสอบถามวัดทัศนคติวิชาการพยาบาลของอาจารย์

วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ได้ให้นักศึกษาอนุปริญญาพยาบาลและอนามัยที่เรียนเล่าเร่ใจในปี
การศึกษา 2518 เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งคัดเลือกโดยวิธีสุ่มอย่างง่ายจำนวน 30 คน ข้อมูลที่ใช้คือ
คะแนนและอันดับคะแนนแบบสอบถามวัดทัศนคติวิชาการพยาบาล อันดับคะแนนภาพปฏิบัติการพยาบาลและ
คะแนนเฉลี่ยสะสม ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดค่าอันดับคะแนนไว้ดังนี้ $A = 4, B = 3, C = 2$
 $D = 1$ และ $F = 0$

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. ใช้สูตรของคูเคอร์ ริชาร์ดสัน สูตรที่ 21 (Kuder Richardson Formular 21)
ในการหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามวัดทัศนคติวิชาการพยาบาลชนิดความคงที่ภายใน (Internal
Consistency)
2. หาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด (Standard error of Measurement)
ของแบบสอบถามวัดทัศนคติวิชาการพยาบาล
3. ใช้วิธีการคำนวณสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment
Correlation Coefficient) ในการหาค่าความตรงร่วมสมัย (Concurrent Validity)
ของ

3.1. แบบสอบสัมฤทธิผลวิชาการพยาบาล

3.2. การให้อัตนัยคะแนนแบบสอบสัมฤทธิผลวิชาการพยาบาลของอาจารย์

ผลการวิจัยคือ

1. ค่าความเที่ยงของแบบสอบสัมฤทธิผลวิชาการพยาบาล มีค่าอยู่ระหว่าง .324 ถึง

.554 และพบว่า

ค่าความเที่ยงของแบบสอบสัมฤทธิผลวิชาการพยาบาลสาขารัฐศาสตร์ กุมารเวชศาสตร์ อายุรศาสตร์ และ สตรีศาสตร์ มีค่าความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าวิชาการพยาบาลสัตยศาสตร์

2. ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบสอบสัมฤทธิผลวิชาการพยาบาลมีค่าอยู่ระหว่าง ± 2.687 ถึง ± 4.928 และพบว่า

ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบสอบสัมฤทธิผลวิชาการพยาบาลส่วนใหญ่มีค่าค่อนข้างต่ำและใกล้เคียงกัน ยกเว้นวิชาการพยาบาลสาขารัฐศาสตร์ มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดต่ำกว่า

3. ค่าความตรงของแบบสอบสัมฤทธิผลวิชาการพยาบาลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง

3.1. คะแนนสอบสัมฤทธิผลวิชาการพยาบาลกับอัตนัยคะแนนภาคปฏิบัติการพยาบาล พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน ยกเว้นวิชาการพยาบาลสตรีศาสตร์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2. คะแนนสอบสัมฤทธิผลวิชาการพยาบาลกับคะแนนเฉลี่ยสะสมพบว่ามีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าความตรงอยู่ระหว่าง .531 ถึง .738

4. ค่าความตรงในการให้อัตนัยคะแนนแบบสอบสัมฤทธิผลวิชาการพยาบาลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง

4.1. อัตนัยคะแนนแบบสอบสัมฤทธิผลวิชาการพยาบาลกับอัตนัยคะแนนภาคปฏิบัติการพยาบาล พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน ยกเว้นวิชาการพยาบาลสตรีศาสตร์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

4.2 อันคัมคะแนนแบบสอบสั้นๆ หรือผลวิชาการศึกษาพยาบาลกับคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าอยู่ระหว่าง .469 ถึง .628

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ความเที่ยงชนิดความคงที่ภายใน ของแบบสอบสั้นๆ หรือผลวิชาการศึกษาพยาบาลมีค่าอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ จอห์น พี ฮัมบาร์ด โกลด์วาล์วแบบสอบสั้นๆ หรือผลที่จะนำมาใช้ไปในการประเมินผลนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม ควรมีค่าความเที่ยงตั้งแต่ .70 โดยเฉพาะแบบสอบที่ต้องการวัดความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล (เช่นการสอบเพื่อวุฒิบัตร) แบบสอบนั้นควรมีความเที่ยง ตั้งแต่ .90 ขึ้นไป แต่การที่แบบสอบสั้นๆ หรือผลวิชาการศึกษาพยาบาลมีค่าความเที่ยงต่ำอาจเนื่องมาจากข้อสอบนั้นขาดคุณลักษณะของแบบสอบที่ดีโดยปกติเมื่อสร้างข้อสอบเสร็จแล้วควรพิจารณาข้อสอบก่อนนำไปสอบ ซึ่งอาจทำโดยกลุ่มอาจารย์พิจารณาข้อสอบรวมกันหรือนำไปทดลองสอบกับนักศึกษาชั้นอื่นแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อคัดเลือกข้อสอบที่ดีไว้แล้วจึงนำไปใช้แต่ข้อสอบที่นำไปสอบนักศึกษาพยาบาลไม่ได้พิจารณาข้อสอบก่อนนำไปสอบ จึงอาจทำให้ข้อสอบนั้นยากหรือง่ายเกินไป ผลเสียของข้อสอบที่ยากหรือง่ายเกินไปก็คือ จะจำแนกนักเรียนเก่งอ่อนได้น้อย หรือไม่ได้เลย เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้การกระจายของคะแนนน้อย เมื่อหากค่าความเที่ยงของแบบสอบโดยใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน สูตรที่ 21 (Kuder Richardson Formular 21) จึงได้ค่าความเที่ยงค่อนข้างต่ำดังกล่าว ถึงแม้ว่าแบบสอบแต่ละชุดจะมีจำนวนข้อสอบค่อนข้างมากก็ตาม ตามที่อนาสตาซี² กล่าวว่าข้อสอบยิ่งมากขอ ค่าความเที่ยงจะมากขึ้น เพราะการเพิ่มความยาวของแบบสอบจะช่วยเพิ่มความสม่ำเสมอในการสุ่มเนื้อเรื่อง ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงจะสูงหรือไม่ นอกจากขึ้นกับลักษณะข้อสอบ ความยาวของข้อสอบ แล้วยังขึ้นกับลักษณะของกลุ่มที่ถูกทดสอบด้วย ถ้ากลุ่มที่ถูก

1

J.P. Hubbard, Measuring Medical Education, Philadelphia, Lea & Fibiger, 1971, P. 60 - 61.

2

Anne Anastasi, Psychological Testing, 3 ed., (New York : The McMillian, Company, 1968), PP. 169.

ทดสอบมีลักษณะ เป็นวิวิธพันธ์จะไค้ความเที่ยงสูงกว่ากลุ่มที่มีลักษณะ เป็นเอกพันธ์ อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาปรับปรุงคือลักษณะของแบบทดสอบ ถ้าแบบทดสอบมีคุณสมบัติของข้อสอบที่ดีแล้ว ย่อมจะมีผลสำคัญต่อความเที่ยงดังกล่าวแล้ว

การศึกษาค้นคว้านี้ไม่ได้ทำการวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อด้วยข้อจำกัดในการวิจัย แต่ได้ศึกษาเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษและรวบรวมไว้ในภาคผนวกโดยการตรวจสอบความยากง่ายโดยทั่วไปของแบบสอบจากการกระจายของคะแนน ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบวิชาการพยาบาลทั้ง 5 ชุด มีการกระจายของคะแนนไม่เป็นโค้งปกติ แสดงว่าข้อสอบส่วนใหญ่มีระดับความยากง่ายไม่อยู่ในระดับปานกลาง จึงมีอำนาจจำแนกต่ำ ซึ่งเป็นผลทำให้ค่าของความเที่ยงค่อนข้างต่ำดังกล่าว ถ้าแบบสอบชุดใดที่มีความยากง่ายของข้อสอบอยู่ในระดับปานกลางคือ .50 หรือใกล้เคียง จะมีอำนาจจำแนกสูง การกระจายของคะแนนจะเป็นโค้งปกติ ทำให้แบบสอบชุดนั้นมีความเที่ยงสูง

✓ 2. ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลมีค่าค่อนข้างต่ำและใกล้เคียงกันคืออยู่ระหว่าง ± 2.687 ถึง ± 4.928 แสดงว่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบของกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกับความสามารถที่แท้จริง แต่การที่แบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดต่ำกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเที่ยงของแบบสอบดังกล่าวสูงกว่าแบบสอบชุดอื่น ๆ

✓ 3. การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลกับอันดับคะแนนภาคปฏิบัติการพยาบาลเพื่อหา ความตรงร่วมสมัย (Concurrent Validity) ของแบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กัน ยกเว้นแบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลสุติศาสตร์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก

3.1 การประเมินผลภาคปฏิบัติการพยาบาลพิจารณาจากการวัดพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาล โดยให้เป็นคะแนนตามแบบฟอร์มของคณะพยาบาลศาสตร์ (ดูแบบฟอร์มใบประเมินผลในภาคผนวก) อาจเป็นสาเหตุให้นักศึกษาได้คะแนนไม่ยุติธรรม ทั้งนี้เพราะ

3.1.1 การวัดผลโดยพิจารณาจากพฤติกรรม เป็นสิ่งที่ยากมาก ดังที่

ดร. วิเชียร ทวีลาภ¹ ได้กล่าวไว้ว่า "การปฏิบัติพยาบาลเป็นพฤติกรรมที่มนุษย์วัดและประเมินผลให้ถูกต้องได้ยาก เพราะการศึกษาศาสตร์ปฏิบัติ คือ ชีวิตและสถานการณ์ที่ของกระทำโดยผู้ป่วยจริงบนหอผู้ป่วย"

3.1.2 การประเมินผลภาคปฏิบัติทางการพยาบาลได้ตัดสินจากองค์ประกอบอื่นรวมด้วย เช่น ความรับผิดชอบในหน้าที่ ความสามารถในการเป็นผู้นำและมนุษยสัมพันธ์จากการวิจัยของสุทธิรัตน์ พิมพ์พงศ์² พบว่าความสนใจและการปฏิบัติเป็นสาเหตุของกันและกัน และมีความสัมพันธ์กันไปในทางบวก แต่การที่จะเน้นสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลกับอันคับคะแนนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลไม่มีความสัมพันธ์ อาจเนื่องจากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ทำให้การประเมินผลภาคปฏิบัติทางการพยาบาลคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง

3.1.3 เกณฑ์ในการตัดสินพฤติกรรมของผู้พิจารณาให้คะแนนแต่ละคนไม่เหมือนกัน อาจมีความคลาดเคลื่อนอื่น ๆ ในขณะที่สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา ดังนั้น คะแนนที่นักศึกษาได้จึงอาจจะผิดไปจากความเป็นจริง

3.2 ในด้านการเรียนการสอน นักศึกษายังไม่คุ้นกับการค้นหาความรู้ด้วยตนเองและไม่มี ความกระตือรือร้นที่จะเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพของตนเองให้มากกว่าที่ได้รับ การอบรมมาจากห้องเรียน จึงทำให้มีความรู้อยู่ในวงจำกัด บางครั้งก็ไม่สามารถนำความรู้ที่มีอยู่นั้นมาปฏิบัติกับผู้ป่วยให้ได้ผลตรงตาม ความมุ่งหมาย

สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เมื่อนำคะแนนจากแบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลกับอันคับคะแนนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลมาหาความสัมพันธ์ในทางสถิติจึงทำให้ได้ค่าในระดับต่ำ

4. การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลกับคะแนนเฉลี่ยสะสมเพื่อหาความตรงรวมสมัยของแบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลส่วนใหญ่คือความตรงสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าคะแนนจากแบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลมี

¹ วิเชียร ทวีลาภ "A Guide for Evaluation of Student's Nursing Performance" รายงานการประชุมวิชาการเรื่องการสอนในหอผู้ป่วย, คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2516.

² สุทธิรัตน์ พิมพ์พงศ์, "การศึกษาค่าประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล," ปรินญาการศึกษาหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ปีการศึกษา 2518.

ความสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยสะสม

5. ความตรงร่วมสมัยในการให้อันดับคะแนนแบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลของอาจารย์พบว่าสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับคะแนนแบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลกับอันดับคะแนนภาคปฏิบัติการพยาบาลส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับคะแนนแบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลกับคะแนนเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์กันที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจเนื่องมาจากการประเมินผล และการให้คะแนนของอาจารย์ยังไม่ได้มาตรฐานเพียงพอ สมควรที่ผู้วิจัยจะตองนำเสนอต่อผู้บริหาร เพื่อหาทางส่งเสริมให้มีการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการอบรมทางด้านการแก่อาจารย์พยาบาลอยู่เสมอ เพื่อให้อาจารย์มีความรู้และประสบการณ์ เข้าใจหลักการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแปลงความรู้ที่เรียนมาเป็นกรปฏิบัติได้
2. อาจารย์พยาบาลที่ทำการสอนทางด้านวิชาการกับด้านปฏิบัติการพยาบาลควรจะได้มีการร่วมมือประสานงานกันในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกัน
3. อาจารย์ประจำหอผู้ป่วยมีความสำคัญมากในการที่จะทำให้นักศึกษาเห็นการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยเป็นการศึกษาหรือการฝึกงาน ฉะนั้นการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้นบนหอผู้ป่วยให้นักศึกษาควรคำนึงถึงความรู้ ความสามารถของนักศึกษาแต่ละคน

4. ในด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

- 4.1 ควรมีการอบรม ฟื้นฟู ความรู้และเทคนิคและหลักการทางการศึกษาเกี่ยวกับครูที่จำเป็นแก่อาจารย์พยาบาลเป็นระยะ ๆ เพื่อให้การวัดและประเมินผลการศึกษามาได้มาตรฐาน
- 4.2 แบบสอบที่ใช้วัดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนควรจะได้มีการวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอในทุก ๆ วิชา โดยเฉพาะแต่วิชาการพยาบาลเท่านั้น

4.3 ในด้านการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษา ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้การประเมินผลถูกต้องและยุติธรรม ผู้ที่ประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาอยู่ตลอดเวลา

5. ควรจัดการศึกษาทางด้านทฤษฎี ให้สัมพันธ์ควบคู่กับการศึกษาภาคปฏิบัติในวิชาการพยาบาล

แขนงเดียวกัน เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำหลักวิชาไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง

6. การที่การวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้เป็นระยะ เพื่อติดตามผลการปรับปรุงแก้ไขว่าได้ผลดีขึ้นเพียงใดหรือไม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย